SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO

LAUSUNTO

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 231/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan ympäristövaliokunnalle yleisen asumistukilain muuttamisesta. Lausunnossaan SLL haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Opintotuen asumislisästä yleiseen asumistukeen

Erilaisten asumistukien järjestelmä näyttäytyy kansalaisille sekavana ja se asettaa pienituloisia vuokra-asujia eriarvoiseen asemaan taustansa perusteella. SLL pitää hyvänä, että järjestelmää yksinkertaistetaan kohdentamalla opiskelijoiden asumistukietuus sitä eniten tarvitseville. Lisäksi asumistukijärjestelmän yhteensovitusongelmat poistuisivat tilanteissa, joissa henkilö siirtyy asumistukijärjestelmästä toiseen, eli usein toiselta asteelta korkea asteelle. Yleinen asumistuki mahdollistaa nykyistä opiskelijoiden asumislisäjärjestelmää paremmin täysipäiväisen opiskelun myös kaupungeissa, joissa vuokrat ovat korkeita.

Lukioiden saavutettavuus ja lukiolaisten itsenäinen asuminen

Lukioverkko on harventunut viime vuosien aikana. Aluehallintoviraston mukaan toisen asteen koulutuksen saavutettavuus oli vuonna 2015 hieman heikompaa kuin aiemmin. Keskimäärin Manner-Suomessa alle 10 kilometrin matka lukioon oli 85 prosentilla. Etelä-Suomessa lukiokoulutuksen saavutettavuus oli paras. Pohjoiseen ja itään mentäessä saavutettavuus heikkeni: Lapissa 80 prosenttia ja Itä-Suomessa vain 73 prosenttia pääsi lukioon alle 10 kilometrin matkalla. Oppilaitosverkon harvenemisen myötä yhä useampi nuori joutuu hakeutumaan lukioon kauas kotoaan. Tämä lisää entistä nuorempien opiskelijoiden tarvetta itsenäisen asumisen tukeen. Yleinen asumistuki mahdollistaa myös vähävaraisten perheiden lasten mahdollisuuden opiskella kaukana kotoa tai esimerkiksi erityisen tehtävän saaneessa lukiossa. SLL:n mielestä lukiolaisen ensisijainen tehtävä on opiskella, ei käydä töissä asumisen kulut kattaakseen.

Varsinkin yliopistokaupungeissa opiskelija-asuntoja on vähän tarjolla, ja useat opiskelija-asuntoja tarjoavat tahot asettavat korkea-asteen opiskelijat toisen asteen

opiskelijoiden edelle. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa myös lukio-opiskelijat etsivät asuntoja avoimilta vuokramarkkinoilta. Käytännössä mahdollisuus itsenäiseen asumiseen lukio-opintojen aikana on kiinni perheen kyvystä lukiolaisen vuokran maksamiseen. Opiskelijoiden siirtäminen yleisen asumistuen piiriin vahvistaa pienituloisten vuokra-asujien välistä oikeudenmukaisuutta ja turvaa opiskelijoiden asumisen ympäri vuoden. Opiskelijoiden asumislisäjärjestelmän kesäkatkokset ovat voineet johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin, joissa kesäloman ajaksi vuokra-asunnon on joutunut irtisanomaan vain muutaman kuukauden takia.

Opiskelijoihin liittyvät erityispiirteet

SLL kiittää hallituksen esitystä siitä, että myös itsenäisesti asuvat alaikäiset opiskelijat ollaan siirtämässä yleisen asumistuen piiriin, mikäli he muodostavat oman taloutensa. Nykyisellään yleistä asumistukea voi saada pääsääntöisesti vain yli 18-vuotias. Itsenäisesti asuva alaikäinen opiskelija on voinut kuitenkin saada opintotuen asumislisän, jos sen edellytykset täyttyvät. Kelan yleistä asumistukea koskevia ratkaisuohjeita on syytä täsmentää siten, että myös alaikäiset itsenäisesti asuvat toisen asteen opiskelijat voivat saada yleistä asumistukea.

Vaikka opiskelijoiden siirto yleisen asumistuen piiriin on SLL:n mielestä myönteinen asia, on siinä kuitenkin huomioitava opiskelijoihin liittyvät erityispiirteet: Yhdessä asuvien kämppäkavereiden on pystyttävä muodostamaan yksilöllinen ruokakuntansa. Kämppäkavereiden käsittelyä yhteisenä ruokakuntana on yleisessä asumistuessa voitu kiertää erilaisilla vuokrasopimusteknisillä ratkaisuilla, kuten keskinäisillä alivuokrasopimuksilla. Tämä on kuitenkin kuormittanut niin opiskelijaa kuin toimeenpanevaa viranomaistakin ylimääräisellä byrokratialla, eivätkä kaikki vuokranantajat ole tähän suostuneet. Opiskelijoiden siirtyessä yleisen asumistuen piiriin, kämppäkavereiden jakamista eri ruokakuntiin on asumistukilaissa helpotettava.

Helsingissä 17.11.2016

Suomen Lukiolaisten Liitto

Elli Luukkainen
Puheenjohtaja

Auli Piiparinen
Varapuheenjohtaja

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO

Lisätietoja:

Sosiaalipoliittinen asiantuntija Katja Asikainen, 044 314 1324
katja.asikainen@lukio.fi